

УДК 658.152:339.1

Сазонов Р. Ю.

аспірант кафедри економіки підприємства,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ,
Україна.

СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

В умовах економічного відновлення України забезпечення конкурентоспроможності підприємств набуває системного значення. Особливо це стосується торговельних підприємств, що функціонують у середовищі підвищеної невизначеності, зумовленої коливаннями попиту, трансформацією споживчої поведінки, змінами логістичних ланцюгів та зростанням ролі цифрових каналів збуту. Додатковими факторами впливу виступають посилення конкуренції, обмеженість фінансових ресурсів і необхідність швидкої адаптації до змін ринкового середовища. У таких умовах інвестиційна діяльність виступає не лише джерелом розвитку, а й ключовим інструментом адаптації та забезпечення стійкості підприємств.

Специфіка інвестиційної діяльності торговельних підприємств визначається особливостями їх бізнес-моделі. У торгівлі домінує короткий операційний цикл, висока оборотність активів та залежність від швидкості реалізації товарів. Це зумовлює пріоритетність інвестицій, спрямованих на підвищення ефективності операційних процесів, зокрема у сферах логістики, управління запасами, автоматизації обліку та цифровізації каналів продажу. Відповідно, економічний ефект від інвестицій проявляється не лише у зростанні прибутку, а й у скороченні тривалості операційного циклу, підвищенні ліквідності та стабільності грошових потоків, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємства та його здатність підтримувати безперервність діяльності.

У сучасних умовах інвестиції у торгівлі набувають процесно-орієнтованого характеру. Вкладення у цифрові платформи, аналітичні системи, електронну комерцію, CRM та ERP дозволяють підвищити точність прогнозування попиту, оптимізувати товарні потоки та забезпечити інтеграцію каналів збуту. Крім того, такі інвестиції сприяють підвищенню рівня сервісу, персоналізації взаємодії з клієнтами та покращенню управлінських рішень на основі даних. Таким чином, інвестиційна діяльність трансформується у механізм підвищення ефективності бізнес-процесів і формування довгострокових конкурентних переваг.

Водночас традиційні підходи до оцінювання ефективності інвестицій не повною мірою враховують специфіку торговельної діяльності. Класичні

фінансові показники, такі як NPV, IRR та ROI, дозволяють оцінити дохідність інвестиційних проєктів, однак не відображають їх вплив на операційні параметри діяльності підприємства. Зокрема, поза увагою залишаються показники оборотності запасів, тривалості операційного циклу та рівня логістичних витрат, що є критичними для торговельних підприємств і визначають їх ефективність.

З огляду на це доцільним є застосування комбінованого підходу до оцінювання ефективності інвестиційної діяльності, який передбачає інтеграцію фінансових і операційних показників та врахування ризиків зовнішнього середовища. Важливим є також використання сценарного підходу, що дозволяє адаптувати інвестиційні рішення до змін попиту, логістичних умов і рівня невизначеності, підвищуючи якість управлінських рішень та знижуючи ймовірність помилкових інвестицій.

Стимулювання інвестиційної діяльності торговельних підприємств має базуватися на формуванні адаптивної системи управління інвестиціями, що передбачає гнучке планування, пріоритизацію проєктів за їх впливом на ліквідність і оборотність та диференційований підхід до фінансування залежно від рівня ризику. Особливу роль відіграють інвестиції, спрямовані на цифровізацію та оптимізацію операційних процесів.

Таким чином, інвестиційна діяльність торговельних підприємств виступає стратегічним чинником підвищення їх конкурентоспроможності. Ефективне стимулювання інвестицій потребує комплексного підходу, що враховує галузеву специфіку торгівлі, поєднує фінансові та операційні критерії оцінювання та передбачає активне використання інструментів управління ризиками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України № 1560-ХІІ від 18.09.1991 р. (зі змінами).
2. Гринів В., Клепанчук О. Роль інвестиційних процесів у післявоєнній відбудові торговельної галузі України. *Modeling the development of economic systems*. 2023.
3. Передерій Т. Сталий розвиток підприємства торгівлі на засадах антикризового управління. *Grail of Science*. 2023.
4. Шендерівська Л. П., Гук О. В., Мохонько Г. А. Трансформація бізнес-моделей в умовах війни та пандемії. *Економічний простір*. 2022.
5. Школенко О. Б. та ін. Роль торгівлі у забезпеченні реалізації цілей сталого розвитку. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2023.